

Στον πυρετό του «γκανιάν»

Της ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ

Σ' αυτήν την εκλογική αναμέτρηση, «το θέμα» δεν είναι οι μυστικές δημοσκοπήσεις των κομμάτων και οι δημοσιεύσεις σε ξένα ΜΜΕ για το πιθανό αποτέλεσμα. Απουσία δημοσκοπήσεων το τελευταίο 15νθήμερο, τον σφυγμό της κοινής γνώμης «πάνουν» τα στοιχήματα. Στοιχήματα για το ποιος θα είναι ο νικητής. Ποια θα είναι η διαφορά. Ποιο κόμμα θα κερδίσει τις περισσότερες έδρες στη Βουλή. Ποιος θα είναι ο αρχηγός κόμματος, κάθε κόμματος, μετά τις εκλογές. Ποια θα είναι η διαφορά μεταξύ ΛΑΟΣ και ΣΥΡΙΖΑ. Τι ποσοστό θα λάβουν οι οικολόγοι. Αν θα έχουμε αυτοδύναμη κυβέρνηση. Τι ποσοστό συμμετοχής/αποχής θα έχουμε. Αν θα πετύχει νέο αρνητικό ρεκόρ η Ν.Δ. Ποιο θα είναι το ποσοστό του δικομματισμού. Αν θα μπει ο ΣΥΡΙΖΑ στη Βουλή. Ποιο θα είναι το τέταρτο κόμμα. Ποιος θα είναι ο επόμενος πρόεδρος Δημοκρατίας... Η πυρετική μάχη των προβλέψεων που μαίνεται από άκρη σ' άκρη της χώρας, προς τέρψη κι αγαλλίαση των εταιρειών στοιχημάτων, έχει παρασύρει και τους ανίδεους στα head to head, τα με ή χωρίς handicap, τις αποδόσεις...

«Δεν είναι δημοσκόπηση, δεν είναι exit poll, δεν είναι gallor, είναι πρόβλεψη. Δεν είναι τα πραγματικά αποτελέσματα των βουλευτικών εκλογών, είναι η πρόβλεψη του Νίκου» έγραφε ιστοσελίδα

στοιχημάτων. Πρόβλεψη να 'ναι και ό,τι να 'ναι για να «χορτάσει» ο λαός νούμερα. Αληθινό πανηγύρι με τα προγνωστικά λόγω πρόωρης απαγόρευσης των δημοσκοπήσεων. Απαγόρευση που δημιούργησε έδαφος για πλήθος συζητήσεων περί της ελαστικής δικονομίας των εκλογικών αναμετρήσεων, για τους τακτικισμούς των κυβερνήσεων ανάλογα με το πώς τους βλεύει και καθήλωσε το ενδιαφέρον για μέρες στη διαδικασία. Αλλωστε, η διαδικασία είναι από τα πιο φλέγοντα προεκλογικά ζητήματα. Αν δεν είναι η απαγόρευση των δημοσκοπήσεων, θα είναι σίγουρα το εκλογικό σύστημα (μεταπολιτευτικά, εφαρμόστηκαν επτά διαφορετικά εκλογικά συστήματα σε 13 αναμετρήσεις). Από τη μια πλευρά είναι χρήσιμο, αφού έτσι μας δίνεται άλλη μια ευκαιρία να συνειδητοποιήσουμε ότι η νομολογία των εκλογών παίζει ρόλο στις πολιτικές εξελίξεις, δηλαδή να αντιληφθούμε ότι οι ρυθμίσεις «λάστιχο» που εξυπηρετούν κομματικά συμφέροντα κι ανάγκες υπονομεύουν την αξιοπιστία του πολιτικού συστήματος και βλάπτουν σοβαρά την ποιότητα της δημοκρατίας, και ίσως να κάνουμε κάτι γι' αυτό. Από την άλλη βλαβερό, αφού ολισθαίνουμε σε αδιέξοδη παραφιλολογία και ιπποδρομιακού τύπου συζητήσεις. Που αποπροσανατολίζουν το δημόσιο διάλογο και μεταφέρουν τη συζήτηση από τα κρίσιμα πολιτικά στοιχεία... στα στοιχεία.

Οι Έλληνες, κάποιοι Έλληνες (και όχι μόνο) πάντα στοιχημάτιζαν στις εκλογές, στο χαλαρό περιθώριο των πολιτικών «πηγαδιών» καφενείου. Το ποντάρισμα στον «πράσινο» ή τον «μπλε» ήταν το διεγερτικό αλατοπίπερο των ημερών. Όχι όμως και ο πρωταγωνιστής. Όταν ο πολιτικός διάλογος γίνεται «μπαρμπούτι» (5% με 5,5% η διαφορά, με απόδοση 1,03), τότε η αξιοπιστία και η σοβαρότητα των πολιτικών καταβαθρώνεται στο ναδίρ. Σε αυτό ακριβώς το σημείο βρισκόμαστε σήμερα. Να ενδιαφέρουν πιο πολύ οι αποδόσεις των στοιχημάτων από τις απαντήσεις των πολιτικών σε σαφή ερωτήματα. Ο ψηφοφόρος στον ρόλο του καταναλωτή προγνωστικών, του τζογαδόρου. Να ενθουσιάζεται, να χειροκροτεί για το «γκανιάν». Η πιο βαριά και ντροπιαστική ήττα της πολιτικής.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

Όταν ο πολιτικός διάλογος γίνεται «μπαρμπούτι», τότε η αξιοπιστία και η σοβαρότητα των πολιτικών καταβαθρώνεται στο ναδίρ.

Μια χαμένη ευκαιρία

Του ΠΑΣΧΟΥ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗ

Τον Μάιο του 2004, δύο μήνες μετά τη νίκη της Νέας Δημοκρατίας στις εκλογές, ο κ. Ταγίπ Ερντογάν επισκέφθηκε τη Δυτική Θράκη. Μια τέτοια επίσκεψη, τρία ή τέσσερα χρόνια πριν από το 2004, θα εθεωρείτο «πρόκληση». Τούρκος πρωθυπουργός με την κουστωδία του σε μια τόσο ευαίσθητη περιοχή, όταν μάλιστα η κυβέρνησή του δηλώνει ότι εκεί «υπάρχει τουρκική μειονότητα»; Είναι σίγουρο ότι αν η κυβέρνηση Σημίτη επέτρεπε κάτι τέτοιο θα χαρακτηριζόταν «προδοτική». Κάποιοι θα φώναζαν «στο Γουδί», όπως δυστυχώς ακούστηκε μέσα στη Βουλή κατά την κρίση στα Ιμια. Τα επιχειρήματα θα ήταν ότι η Τουρκία έχει στρατό στην Κύπρο, βλέψεις στο Αιγαίο, απαγορεύει την Οικουμενικότητα του Πατριαρχείου· αφήστε δε το γεγονός ότι δεν αναγνωρίζει τη «γενοκτονία των Ποντίων». Και όμως! Δεν κουνήθηκε φύλλο. Ακόμη και κάποιες λογικές για τη διπλωματία αιτιάσεις του ΠΑΣΟΚ, π. χ. να ανοίξει ως αντάλλαγμα η γραμμή Λέσβου-Ιμβρου, θεωρήθηκαν περίπου εθνικιστική έξαρση. Η Ελλάδα είχε γυρίσει σελίδα. Ιδεολογικά...

Η μεγαλύτερη συνεισφορά της διακυβέρνησης Σημίτη στον τόπο δεν ήταν ούτε η ΟΝΕ ούτε τα μεγάλα έργα. Ήταν η μετατόπιση του ιδεολογικού άξονα της χώρας επί το ορθολογικότερο. Όχι μόνο στα εθνικά (ας μην ξεχνάμε ότι το 1996 κυριαρχούσε το δόγμα «δεν συζητάμε διότι δεν έχουμε τίποτε να διαπραγματευτούμε»), αλλά παντού: στην οικονομία, στους θεσμούς, στην κοινωνία. Κάθε μεταρρύθμιση, ακόμη και ελλιπής, ήταν ταυτόχρονα μια μεγάλη ιδεολογική μάχη. Δεν μιλάμε μόνο για τις αποκρατικοποιήσεις (ποιος θυ-

μάται τη μεγάλη σύγκρουση για την ιδιωτικοποίηση της Ιονικής Τράπεζας;) ούτε για την Παιδεία (ποιος θυμάται τις μάχες έξω από τα σχολεία για την κατάργηση της επετηρίδας;). Ιδεολογική σύγκρουση υπήρξε ακόμη και για τα αυτονόητα: μέχρι και για την εξάρθρωση της «17 Νοέμβρη», οργάνωσης που κατηγορούνταν για 27 δολοφονίες.

Η σύγκρουση αυτή ήταν πολυμέτωπη. Δεν ήταν μόνο ο διεκδικητής του θρόνου -δηλαδή η Ν. Δ.- που αντιπα-

Η Ν.Δ. κλώτσησε τη χρυσή ευκαιρία το 2004. Αντί να παραλάβει τη σκυτάλη των μεταρρυθμίσεων που άφησε (λόγω των εσωτερικών αντιφάσεων) το ΠΑΣΟΚ, φρέναρε.

ρατέθηκε σε κάθε βήμα. Απέναντι βρισκόταν και η έξαλλη Αριστερά, η οποία θεωρούσε και θεωρεί κάθε αναχρονισμό κατάκτηση της ελληνικής κοινωνίας. Το τρίτο μέτωπο της κυβέρνησης Σημίτη ήταν στα μετόπισθεν. Μεγάλο κομμάτι του ΠΑΣΟΚ ασπαζόταν όχι μόνο τη ρητορεία της έξαλλης Αριστεράς, αλλά και της εθνικιστικής Δεξιάς.

Παρά τον τριμέτωπο αυτόν αγώνα κάποια πράγματα όχι μόνο προχώρησαν, αλλά πέτυχαν. Και αυτή η επιτυχία συνετέλεσε τα μάλα στη μετατόπιση του ιδεολογικού άξονα της χώρας. Το ότι δεν κουνήθηκε φύλλο κατά την επίσκεψη του κ. Ερντογάν στη Θράκη οφειλόταν στο γεγονός ότι το εκσυγχρονιστικό ΠΑΣΟΚ έδωσε τη μάχη

κατά του απερισκεπτού εθνικισμού (που φώλιαζε και μέσα στο κόμμα του) και του διακομματικού αλαλάζοντος αντιτουρκισμού και την κέρδισε.

Το 2004, παρά τα δείγματα γραφής στην αντιπολίτευση (π. χ. αλαλάζων λαϊκισμός, απουσία συγκροτημένου σχεδίου, ηθικολογική προσέγγιση των παθογενειών κ.λπ.), υπήρχαν πολλές ελπίδες για τη νέα διακυβέρνηση. Ετσι κι αλλιώς, έμπαινε σε στρωμένο γήπεδο. Δεν είχε να αντιπαρατεθεί στα σκληρά δόγματα της ελληνικής κοινωνίας. Αυτά είχαν μαλακώσει από την προηγούμενη διακυβέρνηση. Το μόνο που είχε να κάνει ήταν να τολμήσει εκεί που δεν τόλμισε ή δεν μπόρεσε λόγω του τριμέτρου αγώνα -και κυρίως: λόγω ΠΑΣΟΚ- ο κ. Σημίτης. Αυτό δεν αποτελούσε ευσεβή πόθο μόνο κάποιων διανοουμένων ή μελών της ελίτ. Ήταν κοινή η πεποίθηση του λαού: «είναι καλός ο Σημίτης, βρε παιδάκι μου, αλλά κουβαλάει κι αυτό το ΠΑΣΟΚ...».

Η διακυβέρνηση κλώτπησε τη χρυσή ευκαιρία. Αντί να παραλάβει τη σκυτάλη του εκσυγχρονισμού, που άφησε λόγω των εσωτερικών του αντιφάσεων το ΠΑΣΟΚ, φρέναρε και άρχισε να τραβάει τη χώρα προς τα πίσω. Αυτό δεν έχει να κάνει με τις προθέσεις του κ. Καραμανλή. Περισσότερο είχε να κάνει με έναν κομματικό μηχανισμό που κρεμάστηκε πάνω του περιμένοντας να εκπορθήσει το κράτος. Δεν επεξεργάστηκε πολιτικές θέσεις, δεν πρόταξε τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις, δεν έφτιαξε ένα όραμα για την επόμενη μέρα. Απλώς θεώρησε το 2004 σαν το αποφασιστικό «γιούργια στον ταβί με τα κουλούρια». Και το έκανε σπαταλώντας μια ιστορική ευκαιρία και για την κεντροδεξιά και για τη χώρα...

Εκλογές περίσκεψης και προβληματισμού

Του ΣΤΑΜΟΥ ΖΟΥΛΑ

«**Π**ού θα συγκεντρωθούμε για να ακούσουμε τα αποτελέσματα;». Ήταν η ερώτηση της παρέας για τις εκλογές. Εξέφραζε την αγωνία μας για το αποτέλεσμα. Απέβλεπε στο να γιορτάσουμε μαζί, φίλοι και ομοϊδεάτες, τη «σίγουρη» νίκη. Να μας βρει μαζί, ενωμένους και αλληλοπαρηγορούμενους, η «αναπάντεχη» ήττα. Όπως ακριβώς συμβαίνει με όλα τα χαρούμενα ή τα λυπητερά γεγονότα στις μικρές μας κοινωνίες. Λοιπόν, η τάση της συντροφικότητας για το αποψινό βράδυ ήταν σ' αυτές τις εκλογές σχεδόν ανύπαρκτη. Οι περισσότεροι προτιμήσαμε να παρακολουθήσουμε τα αποτελέσματα εν στενώ οικογενειακώ κύκλω. Όπως συμβαίνει κάθε φορά που δεν επιθυμούμε να συμμεριστούμε τη χαρά ή τη λύπη μας με «ξένο κόσμο».

Οχι βέβαια πως στα πολιτικά μας κόμματα δεν υπάρχουν οι φανατικοί και οι παθιασμένοι. Αυτοί που θα βγουν ύστερα από λίγες ώρες στους δρόμους, σείοντας τις παντιέρες της νίκης και εκείνοι που θα φορέσουν μαύρες πλερέζες. Π. χ., στη Ν. Δ. υπάρχει μια μερίδα οπαδών που πιστεύει ότι το κόμμα τους κυβέρνησε τον τόπο επί πέντε χρόνια με τρόπο άμεμπτο και ικανοποιητικό. Οτι οι κατηγορίες για

Το «μήνυμα» προς νικητές και ηττημένους εστάλη... προεκλογικώς.

κρούσματα διαφθοράς και κακοδιαχείρισης δεν είναι μόνον άδικες, αλλά και προϊόν μιας αμερικανο-μιντιακής συνωμοσίας εναντίον του Κ. Καραμανλή. (Το ίδιο ακριβώς υποστήριζε μέχρι προ

15μήνου και ο κ. Γ. Παπανδρέου, όταν το κόμμα του υπολειπόταν της Ν. Δ. 6 - 7 μονάδες). Αυτοί, λοιπόν, ήταν φυσικό να προμαχήσουν με φανατισμό για μια τρίτη νίκη του κόμματός τους· είναι επόμενο να αντιμετωπίζουν το ενδεχόμενο μιας ήττας ως επικράτηση «των σκοτεινών δυνάμεων», η οποία συχνά συνεπάγεται και την απώλεια ιδίων προνομίων. Αντίστοιχα στο ΠΑΣΟΚ υπάρχει η ανάλογη μειοψηφία, η οποία είναι πεπεισμένη ότι με πρωθυπουργό τον Γιώργο Παπανδρέου θα αναβιώσουν τα χρυσά κουτάλια της 10ετίας του '80 και ότι πιθανώς από αύριο ξανάρχονται οι «ακόμη καλύτερες μέρες».

Ομως, αυτές οι μειοψηφίες δεν ήταν ικανές να διαμορφώσουν το κλίμα στις σημερινές εκλογές. Η πλειονότητα των ψηφοφόρων απείχε της αγωνίας, του ενθουσιασμού ή της οδύνης για την έκβαση της μάχης. Υπερτέρησαν ο προβληματισμός και η περίσκεψη. Και τούτο, διότι όλοι γνωρίζουμε ότι το πολιτικό σκηνικό ανετράπη μέσα σ' ένα 12μηνο όχι λόγω της «καταστρεπτικής» οικονομικής πολιτικής της κυβερνήσεως, ούτε, φυσικά, εξαιτίας μιας αιφνίδιας αναστροφής της λαϊκής εμπιστοσύνης προς το οικονομικό επιτελείο της κ. Λούκας Κατσέλη. Οι λόγοι είναι γνωστοί και οφείλονται σε αμαρτήματα και απαράδεκτες συμπεριφορές κυβερνητικών στελεχών. Ελάχιστη σχέση έχουν με την αντιπαράθεση των δύο αντιπάλων στο θέμα της οικονομίας. Για τον απλούστατο λόγο ότι το ΠΑΣΟΚ, μέχρι πρότινος, περιοριζόταν στο να διεκτραγωδεί και να εκμεταλλεύεται τις επιπτώσεις της κρίσεως στον ελληνικό λαό. Υποχρεώθηκε να ασχοληθεί με το οικονομικό του πρόγραμμα και να κάνει κάποιες προτάσεις μόνον από τη στιγμή που η Ν. Δ. άρχισε... να το εξωθεί προς την εξουσία. Αυτά όλα, τα οποία ευτυχώς συμβαίνει μια μεγάλη μερίδα ψηφοφόρων, διαμόρφωσαν το κλίμα των σημερινών εκλογών. Ο προβληματισμός και η περίσκεψη των εκλογέων για το όποιο αποτέλεσμα, αποτελεί, πιθανώς και το πλέον ευοίωνο στοιχείο της αναμετρήσεως. Διότι είναι πέραν της επιδοκιμασίας του νικητού και της αποδοκιμασίας του ηττημένου. Αντίθετα, όπως απαιτεί η σημερινή κατάσταση, επαυξάνει στο έπακρο την πολιτική ευθύνη και των δύο στους ρόλους που θα επωμισθούν από αύριο.

stamoszoulas@gmail.com